

Голові спеціалізованої вченої ради Д
26.613.07 при Київській медичній
академії післядипломної освіти ім. П.Л.
Шупика
член-кору АМН України, доктору мед.
наук, професору Вороненку Ю.В.

ВІДГУК

офіційного опонента доктора медичних наук, професора **Слабкого Генадія Олексійовича** на дисертаційну роботу Орди Олександра Миколайовича «Наукове обґрунтування управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності в умовах Донецького регіону», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина.

Актуальність теми дисертації. В умовах несприятливої демографічної ситуації в Україні особливої значущості набувають проблеми забезпечення «здорового старту» в житті людини та збереження здоров'я нових народжуваних поколінь.

Нині кожна п'ята дитина народжується з відхиленням у стані здоров'я, а рівень плідно-малюкових втрат у 2-2,5 рази вищий, ніж у розвинених країнах Європи. При цьому критерії визначення перинатального стану та перинатальної смертності до 2007 року не відповідали критеріям ВООЗ.

Серед співвідносно дії факторів, що впливають на формування перинатальної патології і смертності, вагоме значення мають доступність і якість перинатальних послуг, які можуть бути забезпечені лише при створенні адекватної системи медичного забезпечення жінок і немовлят.

Незважаючи на загострення проблеми репродуктивного потенціалу нації, комплексні дослідження з використанням сучасних наукових підходів щодо впливу стану організації і якості медичної допомоги на етапах формування здоров'я нових поколінь в Україні не проводились.

Дисертаційна робота О.М. Орди «Наукове обґрунтування управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності в умовах Донецького регіону» є спробою вирішення проблеми зменшення перинатальної патології і смертності шляхом розробки та впровадження науково - обґрунтованої системи управління

профілактикою перинатальної смертності і є актуальною, своєчасною і вкрай необхідною.

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи Донецького медичного Університету «Безпечне материнство – від зачаття до народження» (№ державної реєстрації 0197 V002121, МК 97.06.17) і знаходиться у відповідності до Національних програм «Планування сім'ї» (1995 р.), «Діти України» (1996 р.), що підтверджує її актуальність і вказує на загальнодержавне значення.

Мета роботи – наукове обґрунтування сучасних підходів до управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності в умовах Донецького регіону.

Об'єктом дослідження визначена система організації перинатальної допомоги, **предметом** дослідження – заклади та підрозділи охорони здоров'я з надання перинатальної медичної допомоги, їх кадровий і матеріально-технічний потенціал, жінки та новонароджені, що обслуговуються ними.

Зами наукового дослідження стали родопомічні заклади м. Донецька та Донецької області.

Наукова новизна роботи характеризується вперше проведенням в Україні комплексними дослідженнями та вперше отриманими даними оцінки доступності і якості надання перинатальної допомоги в умовах лікувально-профілактичних закладів Донецького регіону першого-третього рівнів та можливості виходжування недоношених новонароджених в залежності від їх гестаційного віку, а також мультифакторного, з використанням найбільш оптимальної Балтійської класифікації за 13 критеріями, аналізу причин плодово-малюкових втрат.

Теоретичне значення дослідження полягає у суттєвому доповненні теорії соціальної медицини в частині оптимізації надання перинатальної допомоги та управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності.

Практичне значення дослідження для діяльності системи охорони здоров'я не викликає сумніву. Його результати використані на державному, галузевому і регіональному рівні при розробці «Цивільного кодексу України» (2003 р.), «Сімейного кодексу України» (2002 р.); Указів Президента України: Про заходи щодо заохочування народжуваності в Україні (2002 р.), «Про національну програму «Репродуктивне здоров'я 2001-2005 рр.»; Постанов Кабінету Міністрів України «Про деякі заходи щодо підтримки сім'ї, безпечного материнства та відповідального батьківства (1999 р.); „Про затвердження Державної програми „Репродуктивне здоров'я нації” на період до 2015 р.”, Розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про затвердження Концепції безпечного материнства» (2002 р.), «Про

затвердження комплексних заходів щодо заохочення народжуваності на 2002-2007 роки»; Наказів МОЗ України «Про затвердження галузевої програми «Первинна реанімація новонароджених на 2003-2006 роки», «Про організацію надання стаціонарної акушерсько-гінекологічної та неонатологічної допомоги в Україні» (2003 р.), «Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвонароджених» (2006 р.), розробці і впровадження регіональних програм (7), опрацюванні лекцій.

Результати цих досліджень дозволили виявити найбільш уразливі щодо ризику плодово-малюкових втрат категорії - немовлят з наднизькою масою тіла та асфіксією, розробити і впровадити принципово нову сучасну систему управління медико-соціальної профілактики перинатальної смертності, яка включає систему ABC- реанімації новонароджених та трирівневу систему надання медичної допомоги, при вагітності, пологах та післяпологовому періоді.

Підтримана статистично достовірними даними її результативності, ця система має властивості, потрібні для тривалого і ефективного використання не лише в Донецькому регіоні, а й на державному рівні.

Основні положення дисертації обговорювались на міжнародних, всеукраїнських, регіональних форумах.

Результати проведених досліджень характеризуються масштабністю використання матеріалів, застосуванням сучасних, рекомендуємих експертами ВООЗ методів, глибоким і функціональним обґрунтуванням управлінських рішень, що базуються на системному підході до вирішення проблеми зменшення перинатальної патології і плодово-малюкових втрат.

Вагомий вклад в роботу вносять одержані результати мультифакторних досліджень причин плодово-малюкових втрат, які дали змогу не лише по-новому оцінити діяльність акушерської і неонатологічної служб, визначити її основні проблеми, а і передбачити реалії переходу України на критерії ВООЗ щодо визначення критеріїв перинатального періоду та реєстрації плодово-малюкових втрат. Практично виконана пошукувачем робота стала першим кроком цього напрямлення. Важливе значення має і комплексна суцільна оцінка якості перинатальних послуг у 56 лікувально-профілактичних закладах регіону та їх діяльності з позицій можливості та спроможності надавати перинатальні послуги різного рівня, яка здійснена за всіма пропонуємими ВООЗ компонентами - показниками структури, процесу і кінцевих результатів.

Достовірність та репрезентативність наукових досліджень базується на значному фактичному матеріалі: досліджено організацію, ефективність і якість

роботи 56 лікувально-профілактичних закладів з експертною оцінкою їх діяльності, здійснено мультифакторний аналіз причин плідно-малюкових втрат шляхом аналізу 2538 історій пологів, 1072 свідочств про перинатальну смерть, проаналізовані статистичні дані на регіональному рівні за період 1997-1998 рр. і 2000 р. стосовно діяльності лікувально-профілактичних закладів та стану репродуктивного здоров'я населення і репродуктивних втрат. Робота супроводжувалась глибоким статистичним аналізом матеріалів з застосуванням медико-статистичного ретроспективного методу, системного аналізу, експертних оцінок з використанням комп'ютерних програм, що вказує на дотримання сучасних вимог до обробки, обґрунтування та представлення використаних матеріалів.

В роботі з достатньою повнотою використана наукова література за темою дисертації (193 джерела, з них 29 – далекого зарубіжжя). При цьому значна питома вага робіт припадає на останні п'ять років.

Робота виконана на 141 сторінці машинописного тексту і складається із вступу, огляду літератури, програми, обсягів та методів дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, заключення, висновків, списку літератури, додатків. Дослідження охоплює 1997-1998-2000 та 2002-2006 роки.

Дисертація написана у відповідності до форм та стилю, прийнятими в медичній науці, а у структурному відношенні відповідає вимогам ВАК України, викладена на 141 сторінці друкованого тексту, достатньо і змістовно ілюстрована (14 малюнків та 9 таблиць) .

Всі розділи особистого дослідження викладені у чіткій відповідності до цілей і завдань роботи, логічно витікають один із одного.

Автореферат відповідає змісту дисертації і логічно витікає з нього.

Матеріали дисертації достатньо повно викладені в опублікованих автором наукових працях. Всього за матеріалами проведеного дослідження опубліковано 24 наукові роботи, серед яких 18 статей, у фахових виданнях, що рекомендовані ВАК України.

Слід відмітити, що на етапі опрацювання дисертації після апробаційної ради практично всі зауваження дисертантом усунуті. Оцінюючи в цілому позитивно дисертаційну роботу, слід висловити деякі зауваження:

- ряд літературних джерел дисертаційної роботи більш ніж десятирічної давності і недостатньо зарубіжних джерел;
- недоцільно наводити в другому розділі загально признані методики розрахунків перинатальної, неонатальної смертності, мертвонароджуваності тощо.

Вказані і інші зауваження не зменшують цінність та значимість роботи.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота О.М.Орди «Наукове обґрунтування управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності в умовах Донецького регіону» є завершеним самостійним, комплексним науковим дослідженням, виконаним на високому науковому-методичному рівні.

Актуальність і сучасний науковий рівень виконаної роботи, адекватність застосованих методичних підходів та оригінальність отриманих результатів з обґрунтування та розробки сучасної системи управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності, впровадження отриманих результатів на державному, галузевому і регіональному рівнях, їх використання для розробки нормативної бази охорони репродуктивного здоров'я, достатнє освітлення результатів в публікаціях, дають підставу для висновку, що виконана робота «Наукове обґрунтування управління медико-соціальною профілактикою перинатальної смертності в умовах Донецького регіону» відповідає вимогам, які пред'являються п. 13 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 07.03. 2007р. «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина.

В.о. Директора Українського інституту
громадського здоров'я МОЗ України,
доктор медичних наук, професор

Г.О. Слабкий